

Sygn. akt *XVII AmE 68/18*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący	Sędzia SO Andrzej Turliński
Protokolant –	sekretarz sądowy Iwona Hutnik

po rozpoznaniu 6 grudnia 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania **Zakładów (...) S.A. w P.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania Zakładów (...) S.A. w P. od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 22 grudnia 2017 r. Nr (...)

1. oddała odwołanie,

2. zasądza od Zakładów (...) S.A. w P. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem kosztów procesu.

Sędzia SO Andrzej Turliński

Sygn. akt XVII AmE 68/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 grudnia 2017 r. Nr (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE, pozwany) na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a, w związku z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r., póź. 220 z późn. zm.), w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. z 2007 r., Nr 133, poz. 924), oraz na podstawie art 104 k.p.a. w związku z art. 30 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne, po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu w dniu 23 czerwca 2016 r., na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy - Prawo energetyczne, postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia firmie: Zakłady (...) S.A. z siedzibą w P. (powód, odbiorca), kary pieniężnej za niestosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzonych w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. orzekł, że powód w dniach 10 - 11 sierpnia 2015 r.,

w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w P. przy ul. (...), naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy Prawo energetyczne, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy – pkt 1 decyzji.

Za ww. działanie Prezes URE wymierzył powodowi karę pieniężną w kwocie 14 983,00 zł – pkt 2 decyzji.

Od ww. decyzji powód wniósł odwołanie zaskarżając ją w całości.

Wniósł o zmianę punktu 1 i 2 przedmiotowej decyzji i ustalenie, że powód nie naruszył obowiązku stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej uzasadniającego nałożenie kary pieniężnej

ewentualnie

o zmianę tylko punktu 2 zaskarżonej decyzji i orzeczenie o odstąpieniu od nałożenia na powoda kary pieniężnej w kwocie 14 983,00 zł

ewentualnie

o zmianę punktu 2 zaskarżonej decyzji przez obniżenie wysokości kary pieniężnej i wymierzenie jej w wysokości adekwatnej do zakresu odpowiedzialności za naruszenie obowiązku stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Wniósł także o zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania.

Ponadto wnioskował o przeprowadzenie dowodów z:

- a) dokumentów załączonych do odwołania – pisma powoda do pozwanego o odstąpienie od wymierzenia kar pieniężnych podmiotom branży mięsnej z załącznikiem, odpowiedzi OSD z dnia 25 sierpnia 2017 r na wniosek powoda o zmianę poziomu mocy bezpiecznej z dnia 08.08.2017 r, do której załączony został załącznik - Plan ograniczeń w poborze energii elektrycznej na okres od 01.09.2017 do 31.08.2018 (k 27-31v. akt sąd.), na okoliczność braku możliwości natychmiastowego zastosowania się do ograniczeń wynikających z wprowadzenia 20 stopnia zasilania,
- b) wyjaśnień powoda składanych w osobie Prezesa Zarządu J. N. na okoliczność naruszenia obowiązku stosowania się do ograniczeń w poborze energii elektrycznej, sposobu korzystania z tej energii w zakładzie i obiektywnego braku możliwości obniżenia poboru energii w pierwszym dniu obowiązywania ograniczeń,
- c) opinii biegłego z zakresu elektroenergetyki, urządzeń chłodniczych, mechanicznych i elektrycznych, celem określenia w oparciu o dokumentację techniczną stosowanych w bieżącej produkcji maszyn i urządzeń minimalnego zapotrzebowania powodowych zakładów na energię elektryczną niezbędną do zachowania ciągłości technologicznej produkcji mięsno – wędliniarskiej do etapu jej przechowania zgodnie z warunkami bezpieczeństwa żywności, w okresach występowania przeciętnych temperatur dziennych w wysokości 31 st. C.

Wniósł także o zobowiązanie Prezesa URE do przedstawienia danych statystycznych wskazujących na wpływ zwiększonego poboru energii elektrycznej w dniach 10 – 31 sierpnia na obniżenie bezpieczeństwa Krajowego Systemu Elektroenergetycznego, celem wykazania szkody.

Powód zarzucił Prezesowi URE naruszenie:

1. art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2017 r., poz. 220 z późn. zm.) przez błędne przyjęcie, że powód nie przestrzegał obowiązku ograniczenia poboru energii w sytuacji, w której działając w warunkach nadzwyczajnych dochował należytej staranności wymaganej od podmiotu profesjonalnego, ograniczając pobór tak, aby nie doszło do zagrożenia bezpieczeństwa żywności, jak również przez błędne przyjęcie, że plan ograniczeń w poborze energii obowiązujący w okresie 1 września 2014 – 31 sierpnia 2015 r. zawierał dla 20

stopnia zasilania uzgodnioną moc bezpieczną, zatem powód miał obiektywną możliwość zastosowania się do niego i uniknięcia kary pieniężnej przewidzianej w przywołanym przepisie.

2. art. 56 ust. 6a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne przez nieuwzględnienie możliwości odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej w warunkach występującego w sprawie znikomego stopnia szkodliwości czynu, popełnionego dla ochrony innego dobra prawnie chronionego, tj. bezpieczeństwa żywności, a ponadto braku szkody, dotychczasowej postawy powoda i jego motywacji oraz niezwłocznego, z uwagi na czas wprowadzenia ograniczeń, zaprzestania naruszania prawa,

3. art. 56 ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne, przez nieuwzględnienie w wymiarze kary okoliczności wskazujących na znikomy stopień szkodliwości czynu, to jest dotychczasowego zachowania powoda, rozmiaru szkody, stopnia zawinienia i jego motywacji.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie.

Wniósł również o oddalenie wniosków dowodowych jako nieistotnych dla rozstrzygnięcia sprawy i dotyczących faktów stwierdzonych dokumentami zebranymi w toku postępowania administracyjnego.

Na rozprawie w dniu 6 grudnia 2019 r. pełnomocnik powoda podtrzymał odwołanie i wnioski w nim zawarte.

Pełnomocnik pozwanego podtrzymał stanowisko przedstawione w zaskarżonej decyzji i odpowiedzi na odwołanie. Wniósł o pominięcie wnioskowanych przez powoda dowodów.

Pełnomocnik powoda przedłożył dowody z dokumentów (odpowiedzi z OSD z dnia 22 maja 2019 r na wniosek powoda o zmianę poziomu mocy bezpiecznej, wniosku powoda w tym przedmiocie wraz pismem przewodnim z dnia 14 maja 2019 r, oraz Plan ograniczeń w poborze energii elektrycznej na okres od 01.09.2019 do 31.08.2020 k 60, 61-62 i 63 akt sąd.) na okoliczność, że jego mocodawca nie mógł się dostosować do ograniczeń w poborze energii, gdyż minimalny pobór w 2015 r. był taki jak przyjęty w obecnym planie czyli 600 kW ze względu na to, że plany wcześniej uzgadniane były nierealne.

Sąd postanowił dopuścić dowody z dokumentów załączonych do odwołania, a także wnioskowany i przedłożony na rozprawie dowód z dokumentu – wniosku o zmianę poziomu mocy bezpiecznej w 2019 r i plan ograniczeń obowiązujący obecnie na okoliczność, że plan, na którym oparto decyzję był dla powoda nierealny.

W związku z tym pełnomocnik powoda cofnął wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego wskazany w odwołaniu.

Następnie Sąd postanowił pominąć wniosek o zobowiązanie pozwanego do przedstawienia danych statystycznych, wskazujących na wpływ zwiększonego poboru energii w dniach 10 – 31 sierpnia 2015 r. na obniżenie bezpieczeństwa krajowego systemu elektroenergetycznego celem wykazania szkody.

Sąd uznał, że sprawa jest dostatecznie od strony faktycznej wyjaśniona i nie zgodził się na przesłuchanie w charakterze strony prezesa zarządu spółki.

Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił następujący stan faktyczny.

(...) S.A. ((...) S.A., (...)) w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości, spowodowanych m.in. wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu postanowień art. 3 pkt 16d ustawy Prawo energetyczne wprowadzając, na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 tej ustawy, od godz. 10.00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Jednocześnie w dniu 10 sierpnia 2015 r. (...) S.A. działając na podstawie art. 11c ust. 3 ustawy Prawo energetyczne powiadomiły Ministra Gospodarki (obecnie: Minister Energii) i Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu

zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłosiły Ministrowi Gospodarki konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 ustawy Prawo energetyczne tj. w trybie wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia o wprowadzeniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej do dnia 31 sierpnia 2015 r.

Rada Ministrów pozytywnie rozpatrzyła wniosek Ministra Gospodarki wydając w dniu 11 sierpnia 2015 r. rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw pod poz. 1136 i wprowadziło te ograniczenia w okresie od dnia 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do dnia 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00.

Na wezwanie Prezesa URE, (...) S.A. (dalej: (...)), do której sieci powód jest przyłączony, pismem z dnia 10 kwietnia 2016 r., przedstawiła zbiorcze dane wskazujące na stopień niedostosowania się odbiorców ujętych w Planie ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej obowiązującym w dniach od 10 do 31 sierpnia 2015 r. do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Na podstawie powyższych danych zostały wygenerowane informacje wskazujące na stopień niedostosowania się powodowego odbiorcy do wprowadzonych w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w odniesieniu do punktu poboru energii elektrycznej zlokalizowanego w P. przy ul. (...).

W wyniku analizy ww. dokumentów pismem z dnia 23 czerwca 2016 r. (k. 1 – 3 akt adm.), Prezes URE zawiadomił powoda o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej i wezwał go do ustosunkowania się do przekazanych mu informacji otrzymanych przez Prezesa Urzędu od (...) wskazujących na stopień niedostosowania się do wprowadzonych w dniach 10 -31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Pismem z dnia 18 lipca 2016 r. (k. 6 – 8 akt adm.) powód przedstawił swoje stanowisko w sprawie wskazując, że stwierdzone naruszenia dotyczyły wyłącznie dwóch początkowych dni obowiązywania ograniczeń tj. 10 i 11 sierpnia 2015 r. O obowiązywaniu ograniczeń został poinformowany 10 sierpnia ok. godz. 8.00, gdy już uruchomiona została planowana na ten dzień, a rozpoczęta o godz. 6.00 produkcja polegająca na przetwarzaniu mięsa. Proces technologiczny produkcji wędlin i wyrobów garmażeryjnych nie przewiduje jego zatrzymania przed zakończeniem. Ze względu na warunki bezpieczeństwa żywności przerwany proces technologiczny nie może być kontynuowany. Wyłączenie maszyn groziło powstaniem strat, a przestawienie produkcji dostosowując się do ograniczeń wymaga co najmniej 2 dni. Technologicznie i organizacyjnie niewykonalne było dokonanie takich zmian, w których zakład mógłby funkcjonować przy obowiązywaniu 20 i 19 stopnia zasilania, a tylko w tych godzinach, w których obowiązywał ten stopień wystąpiły przekroczenia.

Pismem z dnia 18 sierpnia 2016 r. (k. 22 akt adm.) (...) poinformowała Prezesa URE, że indywidualne zawiadomienie powoda o zaliczeniu do Planu ograniczeń obowiązującego w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. (informacja o dopuszczalnym poborze mocy w poszczególnych stopniach zasilania) wraz z „Informacją dla odbiorców o zasadach i trybie wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej” zostało wysłane do odbiorcy 10 października 2014 r. Z informacji przedstawionych Prezesowi URE przez (...) wskazujących na stopień niedostosowania się powoda do wprowadzonych w dniach 10 – 31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynika, że w dniach 10 – 11 sierpnia 2015 r. przekroczył obowiązujące go na podstawie Planu wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wartości poboru mocy w poszczególnych stopniach zasilania w następujący sposób:

Dopuszczalny pobór mocy elektrycznej wg stopni zasilania w MW

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

1,250	1,150	1,050	0,950	0,850	0,750	0,650	0,550	0,450	0,350
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Wartość przekroczenia przez powoda dopuszczalnego poboru mocy (MW w godzinie) w poszczególnych dniach:

1. 10 sierpnia 2015 r. łącznie 4,5265 (MW w godzinie),
2. 11 sierpnia 2015 r. łącznie 0,468 (MW w godzinie)

Łącznie dla wyżej wymienionego okresu odbiorca przekroczył 4,9945 MW w godzinie.

Ustalenia Planu wprowadzania ograniczeń (k 34 akt adm.) obowiązujące w okresie od 01.09.2014 r do 31.08.2015 r. określające moc bezpieczną dla 20 stopnia zasilania na 350 kW (0,35 MW), ponieważ odzwierciedlały uzgodnienie w tym przedmiocie pomiędzy (...) i powodem wprowadzone w § 3 pkt 1 Warunków dostarczania i odbioru energii elektrycznej (k 10-11 akt adm.) do umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej nr (...) z dnia 24 marca 2011 r (k 12-13 akt adm.) aneksowanej w dniu 29 kwietnia 2013 r Aneksem nr 1(k 9-11 akt adm.). W związku z tym postanowienie Planu wprowadzania ograniczeń w odniesieniu do mocy bezpiecznej na poziomie 0,350 MW przy 20 stopniu zasilania mogło być przedstawione powodowi jednostronnie, gdyż było wynikiem wcześniejszych uzgodnień w umowie.

W piśmie z dnia 30 marca 2017 r. (k. 33 akt adm.) powód wyjaśnił, że plan ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej obowiązujący od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. został doręczony mu 20 października 2014 r.

Pismem z dnia 31 października 2017 r. (k. 51 akt adm.) zawiadomiono powoda o zakończeniu postępowania dowodowego w niniejszej sprawie i poinformowano o możliwości zapoznania się z zebrany materiał dowodowy oraz o prawie do wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań w terminie 7 dni od dnia doręczenia tego pisma z jednoczesnym pouczeniem, że nieskorzystanie z niniejszego uprawnienia nie ma wpływu na treść decyzji.

W wyznaczonym terminie powód nie zapoznał się ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Natomiast w piśmie z dnia 10 listopada 2017 r. (k. 53 – 54 akt adm.) zakwestionował jako dowód ustalenia mocy bezpiecznej przedłożony w toku postępowania Plan ograniczeń w poborze energii obowiązujący w okresie 1 września 2014 r. – 31 sierpnia 2015 r. ze względu m.in. na brak możliwości uzgodnień tego planu ze strony odbiorcy z (...). Wskazał również, że realna moc bezpieczna dla zakładu wynosi 750 kW, a po podjętych działaniach w stosunku do (...) została ona obecnie ustalona na poziomie 500 kW.

Sąd Okręgowy w Warszawie zważył co następuje.

Odwołanie powoda nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem zaskarżona decyzja jest prawidłowa i znajduje oparcie w przepisach prawa.

Rozstrzygnięcie zostało oparte na następującym stanie prawnym.

Na podstawie art. 11 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 1059, z późn. zm.), powoływanej dalej jako p.e., w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej (art. 11 ust. 1 pkt 4).

Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej polegają na ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej (art. 11 ust. 3 pkt 1). Ograniczenia te (określone m.in. w ust. 3) podlegają kontroli w ramach przestrzegania ich stosowania (art. 11 ust. 4). Organem odpowiedzialnym w tym zakresie

do kontroli w odniesieniu do dostarczanej sieciami energii elektrycznej jest Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (art. 11 pkt 5).

W związku z treścią art. 11 ust. 7 Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, w przypadku wystąpienia zagrożeń m.in. bezpieczeństwa dostaw energii.

Z treści art. 11c ust. 2 p.e. wynika, że w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

- 1) Podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;
- 2) Może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa URE o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 (art. 11c ust 3 p.e.)

Istotny dla rozstrzygnięcia sprawy jest także przepis art. 11d ust. 1 p.e., który przewiduje, że w sytuacji wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w następstwie zdarzeń, o których mowa w art. 11c ust. 1, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego podejmuje w szczególności następujące działania:

- 1) wydaje wytwórcy polecenia uruchomienia, odstawienia, zmiany obciążenia lub odłączenia od sieci jednostki wytwórczej centralnie dysponowanej;
- 2) dokonuje zakupów interwencyjnych mocy lub energii elektrycznej;
- 3) wydaje właściwemu operatorowi systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego polecenia uruchomienia, odstawienia, zmiany obciążenia lub odłączenia od sieci jednostki wytwórczej przyłączonej do sieci dystrybucyjnej na obszarze jego działania, która nie jest jednostką wytwórczą centralnie dysponowaną;
- 4) wydaje właściwemu operatorowi systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego polecenia zmniejszenia ilości pobieranej energii elektrycznej przez odbiorców końcowych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej na obszarze jego działania lub przerwania zasilania niezbędnej liczby odbiorców końcowych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej na tym obszarze;
- 5) po wyczerpaniu wszystkich możliwych działań zmierzających do pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną wydaje odbiorcom końcowym przyłączonym bezpośrednio do sieci przesyłowej, polecenia zmniejszenia ilości pobieranej energii elektrycznej lub odłączenia od sieci urządzeń i instalacji należących do tych odbiorców, zgodnie z planem wprowadzania ograniczeń;
- 6) dokonuje zmniejszenia wielkości zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej.

W okresie wykonywania działań, o których mowa wyżej, użytkownicy systemu, w tym odbiorcy energii elektrycznej, stosownie do treści art. 11d ust 2 p.e. są obowiązani stosować się do poleceń operatora systemu elektroenergetycznego, o ile wykonanie tych poleceń nie stwarza bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia osób.

W okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia (art. 11d ust. 3 p.e.).

Ważna dla prawidłowego rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie jest również treść art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. stanowiącego podstawę odpowiedzialności powoda w sprawie niniejszej. W myśl tego przepisu karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3p.e.

W oparciu o delegację ustawową zawartą w art. 11 ust. 6 p.e., w dniu 23 lipca 2007 roku wydane zostało przez Radę Ministrów rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła – Dz.U. Nr 133, poz. 924 (dalej powoływane jako rozporządzenie). Określone w nim zostały sposoby wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, rodzaje odbiorców objętych ograniczeniami, zakresy planów wprowadzania ograniczeń oraz sposoby określania w nich wielkości tych ograniczeń a także sposoby podawania do publicznej wiadomości informacji o ograniczeniach.

Pomimo, że w pierwszym z zarzutów odwołania nie zakwestionowano zastosowania normy sankcyjnej określonej w art. 56 ust. Pkt 3a p.e. do przekroczenia mocy bezpiecznej po wprowadzeniu przez (...) S.A. (...) ograniczeń w poborze mocy w związku z ogłoszeniem 20 stopnia zasilania, tj. w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r - przed wprowadzeniem przez Radę Ministrów odpowiedniego rozporządzenia, Sąd dokonał z urzędu analizy prawa materialnego i doszedł do przekonania, że nałożenie na powoda w tych warunkach kary pieniężnej znajduje podstawę prawną w treści powołanego wyżej przepisu.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że przepis ten dotyczy ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3. W ocenie Sądu zaś podstawą do wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej o jakich mowa w sprawie niniejszej, był wprawdzie powołany w komunikacie art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e., art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e., niemniej jednak podstawę prawną dla działań operatora podjętych w oparciu o art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. stanowił przepis art. 11d ust. 3 p.e. Norma wynikająca z art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. ma charakter uszczegóławiający do uregulowań art. 11d ust. 3 p.e. Regulacja art. 11d ust. 3 stanowi bowiem zasadniczą podstawę prawną dla działań operatora podjętych w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. W art. 11d ust. 3 p.e. wskazano, że w przypadku występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia. Jest więc to norma ogólna w stosunku do przepisu art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e., który jedynie precyzuje, w jakim ograniczonym zakresie operator może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W szczególności przepis ten wskazuje, że może to nastąpić jedynie w odniesieniu do dostarczania i poboru energii i tylko do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7 p.e. i nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że podstawą działania (...) wprowadzającego ograniczenia w dniu 10 sierpnia 2015 r. był przepis art. 11d ust. 3 p.e., który jest sankcjonowany w art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. W związku z tym art. 11 p.e., który był podstawą wprowadzenia przez Radę Ministrów ograniczeń w poborze energii mocą rozporządzenia z dnia 11 sierpnia 2015 r. jest wprost sankcjonowany przez przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e.

Przeprowadzona wyżej wykładnia językowa przepisu art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. i art. 11d ust. 3 p.e. jednoznacznie wskazuje na możliwość objęcia sankcją przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. zachowań odbiorców, którzy dopuścili się naruszenia ograniczeń w poborze energii wprowadzonych w oparciu o przepis art. 11c ust 2 pkt 2 p.e., ponieważ, jak była o tym mowa wyżej, jest to uprawnienie dla operatora przewidziane w art. 11d ust. 3 p.e.

Niedostosowanie się odbiorcy do każdego ograniczenia, dla którego podstawę stanowił przepis art. 11d ust. 3 p.e., a więc także do tych wprowadzonych z powołaniem się na regulację art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e., stanowi

realne zagrożenie dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, bowiem tylko w takich sytuacjach ograniczenia te są wprowadzane. Ważna jest także możliwość zagwarantowania tego bezpieczeństwa przez wyegzekwowanie nałożonych obowiązków ograniczenia poboru energii. Zatem, jeżeli ustawodawca wprowadził możliwość ograniczenia poboru energii przez operatora systemu przesyłowego w nagłych wypadkach (tj. zagrożenia), to niezbędna jest możliwość sankcjonowania tychże regulacji w przedmiocie ograniczeń. Biorąc pod uwagę, że w ciągu ostatnich 30 lat nie doszło do ograniczenia poboru energii, oczywistym jest, że w przypadku wprowadzenia takiego ograniczenia sytuacja była poważna i zagrażała bezpieczeństwu dostaw energii. Właśnie w takich nagłych sytuacjach, w których organy państwa nie są jeszcze w stanie podjąć decyzji, operatorzy muszą mieć możliwość poczynienia kroków w celu uchronienia systemu energetycznego przed rozległą awarią. Należy przyjąć, że, wobec wprowadzonych ograniczeń, każde, nawet najmniejsze, przekroczenie poboru energii elektrycznej może mieć kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa energetycznego kraju doprowadzając do awarii energetycznej. Oczywistym jest, że żaden z działających na terenie kraju podmiotów nie byłby stanie w normalnych warunkach samodzielnie zagrozić, przez nawet maksymalny pobór energii, bezpieczeństwu energetycznemu kraju. Jednak w krytycznej sytuacji nawet niewielkie przekroczenie ustalonego poboru mocy w każdej chwili mogło doprowadzić do poważnej awarii całego systemu elektroenergetycznego. Tego rodzaju zagrożenie było realne, o czym dowodnie świadczyło uruchomienie przez operatora systemu i Radę Ministrów przewidzianych prawem procedur. Zatem każdy z odbiorców, także powód, powinien szczególnie w czasie obowiązywania 20 stopnia ograniczenia zasilania bezwzględnie stosować się do wynikających z tego obowiązków. W tej sytuacji powodowi, który w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r. tego nie uczynił można postawić zarzut zawinięcia polegającego na nieprawidłowym prowadzeniu własnych spraw, co doprowadziło do naruszenia bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa.

Wymaga podkreślenia, że kwestia opracowania ram, procedur oraz zorganizowanego planu działania, w oparciu o który przedsiębiorca mógłby w sposób uwzględniający minimalizację szkód zastosować się do ograniczeń poboru energii nie leży po stronie Sądu, bądź Prezesa URE, lecz jest kompetencją powoda korzystającego z poboru energii. Podobnie jest jego wewnętrzną sprawą takie zorganizowanie własnej profesjonalnej działalności, aby móc na czas reagować na wydane przez właściwe podmioty komunikaty o obowiązującym stopniu zasilania. Z tego względu nie mógł zostać uwzględniony zarzut powoda oparty na przedstawionych przez niego niekorzystnych skutkach natychmiastowego ograniczenia poboru mocy do przewidzianego w obowiązującym go planie wprowadzania ograniczeń na wypadek wprowadzenia 20 stopnia ograniczenia w zasilaniu, co w jego ocenie usprawiedliwiało przekroczenie tego poboru, w ramach działań podjętych z należytą starannością.

Podejmując decyzję o przekroczeniu dopuszczalnego poboru mocy w warunkach ogłoszonego 20 stopnia zasilania, powód świadomie naruszył obowiązujące prawo, co dało Sądowi podstawę do przyjęcia istnienia po jego stronie winy umyślnej. Zmniejszając w ten sposób ewentualne szkody w trwającej produkcji powód działał na własne ryzyko narażając się na ukaranie karą pieniężną w wypadku wykrycia bezprawnego zachowania przez organ regulacyjny.

W tej kwestii należy zwrócić uwagę na unormowanie zawarte w przepisie § 3 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. z 2007 r. Nr 133, poz. 924), który ma zastosowanie na etapie ustalania kręgu podmiotów objętych obowiązkiem dostosowania się do wprowadzanych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej oraz do ustalania planu ograniczeń. Stanowi on wytyczną w procesie przygotowywania i sporządzania tego planu wskazując jakie okoliczności należy wziąć pod uwagę przy określaniu planu ograniczeń dla skonkretyzowanego odbiorcy. Potwierdza to też treść § 9, a w szczególności pkt 3 tego przepisu rozporządzenia wskazująca, że wielkości planowanych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, ujęte w planach ograniczeń, określa się w stopniach zasilania od 11 do 20, przy czym 20 stopień zasilania odpowiada tzw. mocy bezpiecznej. Zatem wskazane w planie ograniczeń wielkości mocy dla stopni zasilania od 11 do 20 realizują wytyczne zawarte w § 3 i § 6 rozporządzenia. Stosowanie się przez odbiorcę do ustalonego planu ograniczeń z założenia nie powoduje:

1. zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych,

2. zakłóceń w funkcjonowaniu obiektów przeznaczonych do wykonywania zadań w zakresie:

- a) bezpieczeństwa lub obronności państwa określonych w przepisach odrębnych,
- b) opieki zdrowotnej,
- c) telekomunikacji,
- d) edukacji,
- e) wydobywania paliw kopalnych ze złóż, ich przeróbki i dostarczania do odbiorców,
- f) ochrony środowiska.

Należy zatem przyjąć, że ww. przepisy rozporządzenia mają zastosowanie na etapie planowania, a nie realizacji planów ograniczeń. W związku z tym zarzut skarżącego nie zastosowania w sprawie tego przepisu był bezzasadny.

Zgodnie z § 12 rozporządzenia ograniczenia w poborze energii elektrycznej są realizowane przez odbiorców stosownie do komunikatów operatorów o obowiązujących stopniach zasilania. Według unormowania § 9 pkt 1 rozporządzenia wielkości planowanych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, ujęte w planach ograniczeń, określa się w stopniach zasilania od 11 do 20 przy czym:

1. 11 stopień zasilania określa, że odbiorca może pobierać moc do wysokości mocy umownej określonej w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy,
2. Stopnie zasilania od 12 do 19 powinny zapewniać równomierne obniżanie mocy elektrycznej pobieranej przez odbiorcę,
3. 20 stopień zasilania określa, że odbiorca może pobierać moc do wysokości ustalonego minimum, niepowodującego zagrożeń i zakłóceń, o których mowa w § 3 ust. 4.

Powód podlegał Planowi ograniczeń w dostawie energii elektrycznej na podstawie przepisu § 5 pkt 1 rozporządzenia, gdyż wielkość pobieranej przez niego mocy umownej określonej w umowie (...) kW przekraczała 300 kW (0,3 MW) oraz nie był objęty ochroną przed wprowadzeniem ograniczeń w dostarczaniu i poborze mocy wynikającą z przepisu § 6 ust. 1 rozporządzenia. W związku z tym nie może obecnie skutecznie podnosić, że przekroczenia w poborze mocy w pierwszych dwóch dniach od wprowadzenia 20 stopnia zasilania były niezbędne z uwagi na specyfikę produkcji w jego przedsiębiorstwie. Przekroczenia te świadczą o niedołożeniu przez niego należytej staranności przy ustaleniu w umowie z (...) mocy bezpiecznej dla funkcjonowania przedsiębiorstwa podczas obowiązywania najwyższego poziomu ograniczenia zasilania w energię elektryczną (art. 355 k.c.). W ocenie sądu opisane w odwołaniu negatywne skutki konieczności natychmiastowego, drastycznego obniżenia poboru mocy, mogły być rzeczowymi argumentami w negocjacjach z (...) mających na celu ustalenie dla powoda optymalnej wielkości mocy bezpiecznej. Jednak nie mogą one odnieść zamierzonego w odwołaniu skutku ex post, to jest w sytuacji, gdy Prezes URE, a także Sąd oceniają zaszłość, jaką jest niedostosowanie się powoda do wprowadzonych ograniczeń w poborze energii elektrycznej.

Zauważyć też trzeba, że dla powoda były wiążące ustalenia Planu wprowadzania ograniczeń (k 34 akt adm.) obowiązujące w okresie od 01.09.2014 r do 31.08.2015 r. określające moc bezpieczną dla 20 stopnia zasilania na 350 kW (0,35 MW), ponieważ odzwierciedlały uzgodnienie w tym przedmiocie pomiędzy (...) i powodem wprowadzone w § 3 pkt 1 Warunków dostarczania i odbioru energii elektrycznej (k 10-11 akt adm.) do umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej nr (...) z dnia 24 marca 2011 r (k 12-13 akt adm.) aneksowanej w dniu 29 kwietnia 2013 r Aneksiem nr 1(k 9-11 akt adm.). W związku z tym postanowienie Planu wprowadzania ograniczeń w odniesieniu do mocy bezpiecznej na poziomie 0,350 MW przy 20 stopniu zasilania mogło być przedstawione powodowi jednostronnie, gdyż było wynikiem wcześniejszych uzgodnień w umowie. W odwołaniu wskazano (k 21v. akt sąd.) , że warunki umowy dostarczania i odbioru energii elektrycznej były narzucane przez (...) i mimo

podejmowanych ze strony powoda działań nie dało się ich zmienić. Jednakże dla udowodnienia tego faktu powód nie przedstawił jakichkolwiek dowodów, w szczególności wniosków o podwyższenie poziomu mocy bezpiecznej w czasie przed 10 sierpnia 2015 r, kiedy nastąpiło zagrożenie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Dowody – dokumenty przedłożone przez powoda przy odwołaniu i na rozprawie dotyczą późniejszych Planów ograniczeń. Z tego powodu przedstawione twierdzenie Sąd uznał za gołosłowne, tym bardziej, iż z dowodów dopuszczonych na tę okoliczność wynika, że w późniejszym czasie powód był w stanie doprowadzić do podwyższenia wartości mocy bezpiecznej do: 500 kW (0,5 MW) – vide odpowiedź OSD z dnia 25 sierpnia 2017 r na wniosek powoda (k 30 akt sąd.), 600 kW (0,6 MW) – vide odpowiedź OSD z dnia 22 maja 2019 r na wniosek powoda (k 60 akt sąd).

W tym stanie rzeczy nie mógł być uwzględniony zarzut naruszenia przez Prezesa URE art. 56 ust.1 pkt 3a p.e. w sposób określony w odwołaniu.

W odniesieniu do drugiego zarzutu odwołania opartego na niezastosowaniu przez pozwanego odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej należało zważyć co następuje.

Jak wynika z unormowania art. 56 ust. 6a p.e. wynika Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek. W niniejszej sprawie kluczowe znaczenie miała nie wartość przekroczenia poboru mocy, a sam charakter czynu i jego znaczenie oraz wpływ na bezpieczeństwo energetyczne kraju w krytycznym momencie jego zagrożenia. Niewątpliwie, energia elektryczna ma istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania każdego z jej odbiorców i z tego powodu jest podstawowym dobrem cywilizacyjnym. Dlatego konieczna jest eliminacja zagrożeń dla bezpieczeństwa dostaw energii, w szczególności po ogłoszeniu 20 stopnia ograniczeniu zasilania, to jest w czasie, gdy system elektroenergetyczny nie dysponuje zapasem mocy. W tej krytycznej dla bezpieczeństwa energetycznego kraju sytuacji, która miała miejsce począwszy od 15 sierpnia 2015 r każde, nawet niewielkie przekroczenie dopuszczalnego poboru nosiło w sobie znaczny stopień szkodliwości, ponieważ bezpośrednio zagrażało sprawności maksymalnie obciążonego krajowego systemu elektroenergetycznego. Z tego powodu należało przyjąć, że stopień szkodliwości czynu powoda był większy od znikomego, co wykluczało możliwość zastosowania w stosunku do niego dobrodziejstwa odstąpienia od wymierzenia mu kary pieniężnej.

W odniesieniu do trzeciego zarzutu postawionego w odwołaniu należało odwołać się do brzmienia przepisu art. 56 ust. 6 p.e., według którego ustalając wysokość kary pieniężnej Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia, dotychczasowe zachowanie podmiotu oraz jego możliwości finansowe.

Jak to już przedstawiono, znaczny stopień szkodliwości czynu powoda wyraża się w bezpośrednim wpływie popełnionego przez niego czynu na bezpieczeństwo Krajowego Systemu Elektroenergetycznego, a co się z tym wiąże, w spowodowaniu realnego zagrożenia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej w całym kraju. Z kolei okolicznością łagodzącą wymiar kary było podjęcie przez niego działań zmierzających do jak najszybszego dostosowania się do wprowadzonych ograniczeń.

Prezes URE wymierzając karę prawidłowo wziął pod uwagę jako kolejną okoliczność łagodzącą to, że powód zastosował się do ograniczeń w części czasu ich trwania i zawęził podstawę wymierzenia kary wyłącznie do godzin, kiedy nastąpiło niedostosowanie się powoda do ograniczeń i tylko w takim stopniu, w jakim niedostosowanie miało miejsce.

Brak było natomiast możliwości oceny dotychczasowego zachowania skarżącego w aspekcie wcześniejszego wykonywania przez niego obowiązków wynikających z ustawy Prawo energetyczne związanych z wprowadzeniem ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej z uwagi na to, że pod rządami tych przepisów sytuacja taka nie miała dotychczas miejsca.

Z kolei określając stopień zawinienia przedsiębiorcy Sąd uznał go za duży. Powód podejmując w niniejszej sprawie decyzję o niedostosowaniu się do wprowadzonych ograniczeń miał na względzie przede wszystkim uniknięcie strat, które poniósłby w przypadku natychmiastowego wprowadzenia ograniczeń, a więc swój prywatnoprawny

interes. Świadomie naruszając prawo działał na własne ryzyko i powinien ponieść konsekwencję naruszenia publicznoprawnego obowiązku dostosowania poboru mocy, do obowiązującego 20 stopnia zasilania, tj. do poziomu mocy bezpiecznej ustalonej w umowie o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej i Planie ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Konsekwencją tą jest nałożenie na skarżącego kary pieniężnej przewidzianej dla takiej sytuacji w art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e.

Odnosząc się do możliwości finansowych powoda, należało przyjąć, że wymierzona kara nie jest dla niego nadmiernie uciążliwa, oraz jest adekwatna do charakteru popełnionego czynu i stopnia naruszenia obowiązujących norm prawa. Kara ta nie wpłynie znacząco na pogorszenie jego kondycji finansowej oraz płynności finansowej i pozostaje we właściwej proporcji zarówno do przychodu uzyskanego przez niego w roku podatkowym poprzedzającym rok wydania decyzji, jak i do kary maksymalnej. Przychód ten osiągnął wartość (...) zł. Nałożona kara w kwocie 14.983 zł nie przekracza 15% przychodu, co pozostaje w zgodzie z unormowaniem art. 56 ust. 3 p.e.. Maksymalna wysokość kary mogła w przedmiotowej sprawie wynieść (...)zł. Kara wymierzona stanowi jedynie (...) kary maksymalnej.

Z tych wszystkich powodów wymierzona sankcja finansowa została wymierzona przez Prezesa URE zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa i spełnia przypisane jej funkcje represyjną prewencyjną i wychowawczą. Kara niższa miałaby jedynie wymiar symboliczny co uniemożliwiłoby realizację tych funkcji.

W tym stanie rzeczy Sąd oddalił wniesione przez powoda odwołanie na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c., albowiem nie było podstaw do jego uwzględnienia, a w szczególności nie potwierdził się żaden z podniesionych w nim zarzutów.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Z uwagi na oddalenie odwołania powoda należało uznać za stronę, która przegrała proces i zasądzić od niego na rzecz pozwanego zwrot jego kosztów, które w sprawie obejmowały jedynie wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego ustalone w oparciu § 14 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015, poz. 1804 z późniejszymi zmianami) w brzmieniu obowiązującym w dniu złożenia odwołania tj. 12 stycznia 2018 r.

Sędzia SO Andrzej Turliński